EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

25. oktoober 2005 *

Liidetud kohtuasjades C-465/02 ja C-466/02,

mille esemeks on 30. detsembril 2002 EÜ artikli 230 alusel esitatud tühistamishagid,

Saksamaa Liitvabariik, esindaja: W.-D. Plessing, keda abistas *Rechtsanwalt* M. Loschelder,

hageja kohtuasjas C-465/02,

Taani Kuningriik, esindajad: J. Molde ja J. Bering Liisberg, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja kohtuasjas C-466/02,

* Kohtumenetluse keeled: saksa ja taani.

keda toetavad:

Prantsuse Vabariik, esindajad: G. de Bergues ja A. Colomb, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik, esindaja: C. Jackson, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

menetlusse astujad,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: J. L. Iglesias Buhigues, H. C. Støvlbæk, A.-M. Rouchaud-Joët ja S. Grünheid, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

keda toetab:

Kreeka Vabariik, esindajad: V. Kontolaimos ja I.-K. Chalkias, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

menetlusse astuja,

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president V. Skouris, kodade esimehed P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas ja J. Malenovský, kohtunikud J.-P. Puissochet, R. Schintgen, N. Colneric, S. von Bahr, J. N. Cunha Rodrigues (ettekandja), J. Klučka, U. Lõhmus ja E. Levits,

kohtujurist: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
kohtusekretär: ametnik K. Sztranc,

arvestades kirjalikus menetluses ja 15. veebruaril 2005 toimunud kohtuistungil esitatut,

olles 10. mai 2005. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Saksamaa Liitvabariik ja Taani Kuningriik taotlevad komisjoni 14. oktoobri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 1829/2002, millega muudetakse määruse (EÜ) nr 1107/96 lisa seoses nimetusega „feta" (EÜT L 277, lk 10; ELT eriväljaanne 03/37, lk 195; edaspidi „vaidlustatud määrus"), tühistamist.

Õiguslik raamistik

2 Nõukogu 14. juuli 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2081/92 põllumajandustoodete ja toiduainete geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste kaitse kohta (EÜT L 208, lk 1; ELT eriväljaanne 03/13, lk 4; edaspidi „alusmäärus") artikli 2 lõiked 1–3 sätestavad:

„1. Põllumajandustoodete ja toiduainete päritolunimetuste ja geograafiliste tähiste kaitse ühenduse tasandil toimub kooskõlas käesoleva määrusega.

2. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) *päritolunimetus* — piirkonna, konkreetse koha või erandjuhtudel riigi nimetus, millega kirjeldatakse põllumajandustoodet või toiduainet,

— mis on pärit kõnealusest piirkonnast, konkreetsest kohast või riigist

ning

— mille kvaliteediomadused tulenevad valdavalt või eranditult teatavast geograafilisest piirkonnast koos selle looduslike ja inimfaktoritega ning mille tootmine, töötlemine ja valmistamine toimub määratletud geograafilises piirkonnas;

b) *geograafiline tähis* — piirkonna, konkreetse koha või erandjuhtudel riigi nimetus, millega kirjeldatakse põllumajandustoodet või toiduainet,

— mis on pärit kõnealusest piirkonnast, konkreetsest kohast või riigist

ning

— mille eriline kvaliteet, maine või muud omadused tulenevad asjaomasest geograafilisest piirkonnast ning mille tootmine ja/või töötlemine ja/või valmistamine toimub määratletud geograafilises piirkonnas.

3. Päritolunimetustena käsitatakse ka teatavaid traditsioonilisi geograafilisi või mittegeograafilisi nimetusi, mis tähistavad teatavast piirkonnast või konkreetsest kohast pärit põllumajandustoodet või toiduainet ja vastavad lõike 2 punkti a teises taandes osutatud tingimustele."

3 Sama määruse artikli 3 lõige 1 sätestab:

„1. Nimetusi, mis on muutunud üldnimetuseks, ei või registreerida.

Käesoleva määruse kohaldamisel tähendab „nimetus, mis on muutunud üldnimetuseks" põllumajandustoote või toiduaine nimetust, mis vaatamata sellele, et see on seotud koha või piirkonnaga, kus kõnealust toodet või toiduainet algselt valmistati või turustati, on muutunud põllumajandustoote või toiduaine üldnimetuseks.

Otsustamaks, kas nimetus on või ei ole muutunud üldnimetuseks, võetakse arvesse kõiki tegureid, eelkõige:

— olukorda liikmesriigis, kust nimetus pärineb, ning tarbimispiirkondades,

— olukorda teistes liikmesriikides,

— asjakohaseid riigi või ühenduse õigusakte.

Kui registreerimistaotlus lükatakse tagasi artiklites 6 ja 7 sätestatud korras, kuna nimetus on muutunud üldnimetuseks, avaldab komisjon selle otsuse Euroopa Ühenduste Teatajas."

4 Alusmääruse artiklid 5–7 kehtestavad nimetuse registreerimise menetluse, mida nimetatakse „tavamenetluseks". Sellega seoses näeb nimetatud määruse artikkel 7 ette registreerimistaotlusele vastuväite esitamise menetluse.

5 Vastavalt sama määruse artikli 6 lõikele 3:

„Kui komisjonile ei esitata vastuväiteid vastavalt artiklile 7, kantakse nimetus komisjoni peetavasse „Kaitstud päritolunimetuste ja kaitstud geograafiliste tähiste registrisse", mis sisaldab asjaomaste rühmade ja kontrolliasutuste nimesid."

6 Alusmääruses ette nähtud meetmete võtmiseks sätestab selle artikkel 15:

„Komisjoni abistab komitee, kuhu kuuluvad liikmesriikide esindajad ja eesistujana komisjoni esindaja.

Komisjoni esindaja esitab komiteele võetavate meetmete eelnõu. Tähtaja jooksul, mille vastavalt küsimuse kiireloomulisusele võib määrata eesistuja, esitab komitee eelnõu kohta oma arvamuse. Arvamus esitatakse sellise häälteenamusega, nagu on sätestatud asutamislepingu artikli 148 lõikes 2 nõukogu otsuste vastuvõtmiseks komisjoni ettepaneku põhjal. Liikmesriikide esindajate hääli komitees arvestatakse kõnealuses artiklis sätestatud viisil. Eesistuja ei hääleta.

Kui kavandatud meetmed on komitee arvamusega kooskõlas, võtab komisjon need vastu.

Kui kavandatavad meetmed ei ole komitee arvamusega kooskõlas või kui komitee ei esita oma arvamust, esitab komisjon võetavate meetmete kohta viivitamata ettepaneku nõukogule. Nõukogu teeb otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega.

Kui nõukogu ei ole otsust teinud kolme kuu jooksul alates nõukogu poole pöördumisest, võtab komisjon ettepandud meetmed vastu."

7 Lisaks kehtestab alusmääruse artikkel 17 registreerimismenetluse, mida nimetatakse „lihtsustatud menetluseks", järgmises sõnastuses:

„1. Kuue kuu jooksul pärast käesoleva määruse jõustumist teatavad liikmesriigid komisjonile seaduslikult kaitstud nimetused või liikmesriikides, kus kaitsesüsteem puudub, kasutamise käigus kehtestatud nimetused, mida liikmesriigid soovivad registreerida vastavalt käesolevale määrusele.

2. Komisjon registreerib artiklis 15 sätestatud korras lõikes 1 osutatud nimetused, mis vastavad artiklite 2 ja 4 tingimustele. Artiklit 7 ei kohaldata. Üldnimetusi siiski ei lisata.

3. Liikmesriigid võivad säilitada lõike 1 kohaselt edastatud nimetuste riikliku kaitse kuni asjakohase otsuse tegemiseni või registreerimiseni."

8 Nõukogu 8. aprilli 2003. aasta määruse (EÜ) nr 692/2003, millega muudetakse määrust nr 2081/92 (EÜT L 99, lk 1; ELT eriväljaanne 03/38, lk 454), artikli 1 punktiga 15 tunnistati nimetatud artikkel 17 kehtetuks, kuid selle sätteid kohaldatakse jätkuvalt registreeritud nimetuste või selliste nimetuste suhtes, mille registreerimiseks on artiklis 17 osutatud korras esitatud taotlus enne määruse nr 692/2003 jõustumist ehk enne 24. aprilli 2003.

9 Komisjon asutas oma 21. detsembri 1992. aasta otsusega 93/53/EMÜ, millega asutatakse päritolunimetuste, geograafiliste tähiste ja eripärasertifikaatide teaduskomitee (EÜT 1993, L 13, lk 16; ELT eriväljaanne 03/13, lk 349), komitee, mida nimetatakse „teaduskomiteeks" ning mille ülesanne on komisjoni taotlusel uurida kõiki alusmääruse kohaldamisega seotud tehnilisi probleeme.

10 Vastavalt selle otsuse artiklile 3 määrab komisjon komitee liikmed kõrgelt kvalifitseeritud ekspertide hulgast, kes on pädevad sama otsuse artiklis 2 osutatud valdkondades. Otsuse artikli 7 lõike 1 ja artikli 8 lõike 1 kohaselt tuleb nimetatud komitee kokku komisjoni esindaja taotlusel ja tema menetlused on seotud küsimustega, mille kohta komisjon on soovinud arvamust.

Vaidluse aluseks olevad asjaolud

11 Kreeka valitsus taotles 21. jaanuari 1994. aasta kirjas nimetuse „feta" registreerimist päritolunimetusena vastavalt alusmääruse artiklile 17.

12 Komisjon võttis 12. juunil 1996 vastu määruse (EÜ) nr 1107/96 geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste registreerimise kohta nõukogu määruse (EMÜ) nr 2081/92 artiklis 17 sätestatud korras (JO L 148, lk 1; ELT eriväljaanne 03/19, lk 176). Nimetatud määruse artikli 1 esimese lõigu kohaselt on määruse lisa A osas pealkirja all „Juustud", „Kreeka" sisalduv nimetus „feta" registreeritud päritolunimetustena.

13 Euroopa Kohus tühistas oma 16. märtsi 1999. aasta otsusega liidetud kohtuasjades C-289/96, C-293/96 ja C-299/96: Taani jt *v.* komisjon (EKL 1999, lk I-1541) määruse nr 1107/96 osas, milles see registreeris nimetuse „feta" kaitstud päritolunimetustena.

14 Euroopa Kohus märkis selle otsuse punktis 101, et komisjon ei olnud nimetuse „feta" registreerimisel üldse arvestanud asjaolu, et see nimetus on pikka aega olnud kasutusel ka mõnedes teistes liikmesriikides peale Kreeka Vabariigi.

15 Euroopa Kohus leidis nimetatud otsuse punktis 102, et komisjon ei olnud uurides, kas „feta" kujutab endast üldnimetust, nõuetekohaselt arvestanud tegureid, mida alusmääruse artikli 3 lõike 1 kolmas lõik kohustab arvesse võtma.

16 Sama kohtuotsuse tulemusena võttis komisjon 25. mail 1999 vastu määruse (EÜ) nr 1070/99, millega täiendatakse määruse (EÜ) nr 1107/96 lisa (EÜT L 130, lk 18; ELT eriväljaanne 03/25, lk 274), millega kustutati nimetus „feta" kaitstud päritolunimetuste ja geograafiliste tähiste registrist ning määruse nr 1107/96 lisast.

17 Komisjon saatis 15. oktoobri 1999. aasta kirjaga liikmesriikidele küsimustiku, mis käsitles feta-nimelise juustu valmistamist ja tarbimist ning selle nimetuse tuntust iga liikmesriigi tarbijate hulgas.

18 Küsimustiku vastuseks saadud andmed esitati teaduskomiteele, kes andis oma arvamuse 24. aprillil 2001 (edaspidi „teaduskomitee arvamus"). Selles arvamuses leidis nimetatud komitee ühehäälselt, et nimetus „feta" ei ole üldnimetus.

19 Komisjon võttis 14. oktoobril 2002 vastu vaidlustatud määruse. Vastavalt sellele määrusele registreeriti nimetus „feta" uuesti kaitstud päritolunimetusena.

20 Nimetatud määruse artikkel 1 sätestab:

„1. Nimetus „Φέτα" (feta) kantakse kaitstud päritolunimetusena määruse (EMÜ) nr 2081/92 artikli 6 lõikega 3 ettenähtud päritolunimetuste ja geograafiliste tähiste registrisse.

2. Nimetus „Φέτα" lisatakse määruse (EÜ) nr 1107/96 lisa A osasse pealkirja alla „Juustud", „Kreeka"."

21 Vaidlustatud määruse kahekümnenda põhjenduse kohaselt:

„(20) Vastavalt liikmesriikide saadetud teabele viidatakse juustude puhul, mis tegelikult kannavad ühenduse territooriumil nimetust „feta", isegi kui need juustud on toodetud muus liikmesriigis kui Kreekas, reeglina otseselt või

kaudselt Kreeka territooriumile, kultuurile või tavadele teksti või jooniste abil, millel on ilmne seos Kreekaga. Seost nimetuse „feta" ja Kreeka vahel rõhutatakse seega tahtlikult ning seda kasutatakse osana müügistrateegiast, mille puhul kasutatakse ära originaaltoote mainet, ja see võib tarbijad segadusse ajada. Mujalt kui Kreekast pärit, kuid ühenduses tegelikult selle nime all turustatava fetajuustu etikette, millel ei viidata otseselt ega kaudselt Kreekale, esineb vähe ning sellisel viisil tegelikult turustatavad juustukogused moodustavad väga väikese osa ühenduse turul."

22 Nimetatud määruse kolmekümne kolmanda kuni kolmekümne seitsmenda põhjenduse kohaselt:

„(33) Komisjon on võtnud arvesse teaduskomitee nõuandvat arvamust. Komisjon on seisukohal, et liikmesriikide edastatud andmetest või komisjoni algatatud või toetatud uuringutest saadud juriidilise, ajaloolise, kultuurilise, poliitilise, sotsiaalse, majandusliku, teadusliku ja tehnilise teabe põhjaliku üldanalüüsi põhjal saab järeldada, et eelkõige ei ole täidetud ükski määruse (EMÜ) nr 2081/92 artiklis 3 nõutud kriteerium, mille alusel otsustatakse, kas nimi on üldnimetus, ning järelikult ei ole nimetus „feta" muutunud „põllumajandustoote või toiduaine nimetuseks, millest on vaatamata sellele, et see on seotud koha või piirkonnaga, kust kõnealust toodet või toiduainet algselt valmistati või turustati, saanud põllumajandustoote või toiduaine üldnimetus."

(34) Kuna terminit „feta" ei ole kinnitatud üldnimetusena, on komisjon vastavalt määruse (EMÜ) nr 2081/92 artikli 17 lõikele 2 kontrollinud, et Kreeka ametiasutuste esitatud taotlus nimetuse „feta" registreerimiseks kaitstud päritolunimetusena vastab kõnealuse määruse artiklitele 2 ja 4.

(35) Nimetus „feta" on traditsiooniline muu kui geograafiline nimetus määruse (EMÜ) nr 2081/92 artikli 2 lõikes 3 määratletud tähenduses. Kõnealuses sättes nimetatud mõisteid „piirkond" ja „koht" võib tõlgendada üksnes geomorfoloogilises ja mitte halduslikus tähenduses, kuna asjaomasele tootele omased looduslikud ja inimtegurid ulatuvad tõenäoliselt üle halduspiiride. Vastavalt eespool nimetatud artikli 2 lõikele 3 ei pea nimetusega seotud geograafiline ala katma tervet riiki. Nimetuse „feta" puhul on seega märgitud, et määruse (EMÜ) nr 2081/92 artikli 2 lõike 2 punkti a teises taandes osutatud määratletud geograafiline ala hõlmab üksnes Kreeka maismaad ja Lesbose noomi; kõik teised saared ja saarestikud jäetakse välja, kuna seal puuduvad vajalikud looduslikud ja/või inimtegurid. Lisaks sellele on geograafilise piirkonna haldusmääratlust täpsustatud ja arendatud, kuna Kreeka ametiasutuste esitatud tootekirjeldus sisaldab kohustuslikke kumulatiivseid nõudeid: eelkõige on oluliselt piiratud tooraine päritolupiirkonda, kuna fetajuustu tootmiseks kasutatav piim peab pärinema traditsioonilisel viisil kasvatatavatelt kohalikku tõugu lammastelt ja kitsedelt, kelle sööt peab põhinema tingimustele vastavate piirkondade karjamaadel kasvavatel taimedel.

(36) Haldusmääratlusega hõlmatud ja tootekirjelduse nõuetele vastav geograafiline piirkond on piisavalt ühtne, et vastata määruse (EMÜ) nr 2081/92 artikli 2 lõike 2 punkti a ja artikli 4 lõike 2 punkti f nõuetele. Ulatuslik karjatamine ja rändkarjatamine, mis on peamine fetajuustu tooraine allikaks olevate lammaste ja kitsede pidamise meetod, on pikaajaline traditsioon, mis võimaldab kohaneda kliimamuutustega ja nende mõjuga olemasolevale taimestikule. Selle tulemusena on välja arenenud väikesed kohalikud lamba- ja kitsetõud, kes on väga sitked ja vastupidavad ja kohanenud eluga keskkonnas, kus on kvantitatiivselt vähe toitu, kuid mis kvalitatiivselt põhineb väga mitmekesisel taimestikul, mis annab lõpptootele eriomase lõhna ja maitse. Eespool nimetatud looduslike tegurite ja eriliste inimtegurite koosmõju, eelkõige traditsiooniline tootmismeetod, mille kohaselt toimub nõrutamine ilma surveta, on andnud fetajuustule selle märkimisväärse rahvusvahelise maine.

(37) Kuna Kreeka ametiasutuste esitatud tootekirjeldus sisaldab määruse (EMÜ) nr 2081/92 artikli 4 kohaselt nõutud teavet ja kõnealuse kirjelduse ametliku analüüsi käigus ei leitud ühtegi ilmset hindamisviga, tuleks nimetus „feta" registreerida kaitstud päritolunimetusena."

Poolte nõuded ja menetlus Euroopa Kohtus

23 Kohtuasjas C-465/02 palub Saksamaa Liitvabariik Euroopa Kohtul:

— tühistada vaidlustatud määrus;

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

24 Kohtuasjas C-466/02 palub Taani Kuningriik Euroopa Kohtul:

— tühistada vaidlustatud määrus;

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

25 Komisjon palub mõlemas kohtuasjas Euroopa Kohtul:

— jätta hagi rahuldamata;

— mõista kohtukulud välja hagejalt.

26 Euroopa Kohtu presidendi 13. mai ja 3. juuni 2003. aasta määrustega lubati menetlusse astuda Prantsuse Vabariigil ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigil hagejate nõuete toetuseks ja Kreeka Vabariigil komisjoni nõuete toetuseks.

27 Euroopa Kohtu presidendi 13. jaanuari 2005. aasta määrusega liideti kohtuasjad C-465/02 ja C-466/02 suulise menetluse ja kohtuotsuse huvides.

Vastuvõetavus

28 Kreeka valitsus väidab, et Saksamaa Liitvabariigi ja Taani Kuningriigi hagid on esitatud pärast tähtaja lõppemist. Vaidlustatud määrus avaldati 15. oktoobril 2002. Kuna hagid esitati alles 30. detsembril 2002, ei järgitud EÜ artikli 230 viiendas lõigus ette nähtud kahekuulist tähtaega.

29 Selle argumendiga ei saa nõustuda. Tähtaeg hagi esitamiseks hakkab vastavalt kodukorra artikli 81 lõikele 1 kulgema alles ajast, mil on möödunud 14 päeva kõnealuse õigusakti avaldamise päevast. Sellele lisandub kodukorra artikli 81 lõikes 2 ette nähtud suurest vahemaast tulenev tähtajapikendus, st täiendavad kümme päeva. Neid norme arvestades on käesolevad hagid esitatud tähtaegselt.

Põhiküsimus

Esimene väide

30 Saksamaa valitsus väidab, et on rikutud alusmääruse artiklis 15 ette nähtud komitee (edaspidi „korralduskomitee") sisekorda ning nõukogu 15. aprilli 1958. aasta määrust nr 1, millega määratakse kindlaks Euroopa Majandusühenduses kasutatavad keeled (EÜT 1958, 17, lk 385; ELT eriväljaanne 01/01, lk 3). Korralduskomitee 20. novembri 2001. aasta koosolekul läbivaatamisele kuulunud dokumente ei tehtud Saksamaa valitsusele teatavaks 14 päeva enne nimetatud koosolekut ega tehtud teatavaks saksa keeles.

31 Euroopa Kohtule esitatud teabe kohaselt ei olnud korralduskomiteel nimetatud koosoleku toimumise päeval veel sisekorda. Seega on kohane võtta aluseks sisekorra näidis — nõukogu otsus 1999/468/EÜ (EÜT 2001, C 38, lk 3).

32 Vastavalt näidise artikli 3 lõigetele 1 ja 2:

„1. Eesistuja saadab koosolekukutse, päevakorra ja kavandatavad meetmed, mille kohta soovitakse komitee arvamust, ning mis tahes muud töödokumendid komitee liikmetele vastavalt artikli 13 lõikele 2 üldreeglina hiljemalt 14 kalendripäeva enne koosoleku kuupäeva [...].

2. Pakilistel juhtudel ja siis kui meetmeid on vaja võtta viivitamata, võib eesistuja kas komitee liikme taotlusel või omal algatusel lühendada eelmises lõikes sätestatud tähtaega kuni viie kalendripäevani enne koosoleku kuupäeva [...]".

[Mitteametlik tõlge.]

33 Määruse nr 1 artikkel 3 näeb ette:

„Ühenduse institutsiooni poolt liikmesriigile või liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvale isikule saadetavad dokumendid koostatakse asjaomase liikmesriigi keeles."

34 On selge, et 9. novembri 2001. aasta elektronkirjaga saatis komisjon Saksamaa valitsusele kutse korralduskomitee 20. novembri 2001. aasta koosolekule. Selles koosolekukutses nähti esimese päevakorrapunktina ette mõttevahetust „feta" toimiku üle. Komisjon lisas nimetatud elektronkirjale kaks manust, mõlemad koostatud inglise ja prantsuse keeles. Ühes nendest manustest sisaldus kokkuvõte liikmesriikide vastustest komisjoni 15. oktoobri 1999. aasta küsimustikule, mis

käsitles feta valmistamist, tarbimist ja tuntust. Teine manus sisaldas teaduskomitee poolt nimetatud toimiku kohta antava arvamuse eelnõu.

35 Korralduskomitee 20. novembri 2001. aasta koosolekul palus Saksamaa delegatsioon nende kahe manuse saksakeelset versiooni. On selge, et ta ei saanud neid kunagi.

36 Isegi eeldusel, et kahe kõnealuse manuse saksakeelse versiooni puudumine on vastuolus määruse nr 1 artikliga 3, ei tooks selline rikkumine kaasa vaidlustatud määruse tühistamist.

37 Selline menetlusnormi eiramine võiks lõpuks vastuvõetud õigusakti tühistamise kaasa tuua üksnes juhul, kui selle eiramise puudumisel oleks menetlus võinud jõuda teistsuguse tulemuseni (vt selle kohta 29. oktoobri 1980. aasta otsus liidetud kohtuasjades 209/78–215/78 ja 218/78: Van Landewyck jt *v.* komisjon, EKL 1980, lk 3125, punkt 47; 20. oktoobri 1987. aasta otsus kohtuasjas 128/86: Hispaania *v.* komisjon, EKL 1987, lk 4171, punkt 25, ja 21. märtsi 1990. aasta otsus kohtuasjas C-142/87: Belgia *v.* komisjon, tuntud kui Tubemeuse kohtuotsus, EKL 1990, lk I-959, punkt 48).

38 Kõnealusel koosolekul pidas korralduskomitee „feta" toimiku ja komisjoni küsimustiku tulemuste üle üksnes arutlusringi. Komitee vaatas määruse ettepaneku läbi alles hiljem, 16. mai 2002. aasta koosolekul. Sellegipoolest ei suutnud nimetatud komitee sel korral saavutada kvalifitseeritud häälteenamust, mis oleks võimaldanud ettepaneku vastu võtta. Nõukogu omakorda ei saanud oma 27. juuni 2002. aasta koosolekul samasisulist määruse ettepanekut samuti kvalifitseeritud häälteenamuse puudumise tõttu vastu võtta. Kõigil neil koosolekutel hääletas Saksamaa Liitvabariik esitatud ettepaneku vastu. Isegi kui 20. novembri 2001. aasta koosolekul oleks

nimetatud liikmesriigi käsutuses olnud kahe kõnealuse dokumendi saksakeelne versioon, ei oleks ta saanud tõhusamalt nimetatud ettepaneku vastu olla.

39 Kuna nõukogu ei võtnud määrust vastu, siis võttis komisjon alusmääruse artikli 15 viiendale lõigule tuginedes ise vaidlustatud määruse vastu. Nimetatud institutsioonil oli seega pädevus kavandatud meetmed omal algatusel vastu võtta.

40 Sellistel tingimustel ei saa asjaolu, et korralduskomitee 20. novembri 2001. aasta koosoleku kutse saadeti vähem kui 14 päeva enne koosoleku toimumist ja et sellel koosolekul ei olnud kõnealuse kahe dokumendi saksakeelset versiooni, lõpuks vastu võetud meetmele mingit mõju avaldada.

41 Järelikult tuleb esimene väide tagasi lükata.

Teine väide

42 Saksamaa valitsus väidab, et rikutud on alusmääruse artikli 2 lõiget 3. Sõna „feta" pärineb itaalia keelest ja tähendab „viilu". See sõna võeti kreeka keelde üle 17. sajandil. Nimetust „feta" kasutatakse soolvees säilitatava juustu tähistamiseks mitte ainult Kreekas, vaid ka teistes Balkani poolsaare ja Lähis-Ida riikides. Komisjon

uuris vaidlustatud määruse põhjendustes valedel alustel, kas „feta" on muutunud üldnimetuseks. Kuivõrd esmalt on see sõna muu kui geograafiline mõiste, oleks komisjon pidanud tuvastama, et see sõna on omandanud geograafilise tähenduse niimoodi, et see ei hõlma tervet liikmesriigi territooriumi. Kreeka valitsuse poolt registreerimistaotluses viidatud alampiirkond on kunstlikult moodustatud; see ei tugine tavale ega üldiselt omaksvõetud arvamusele. Lisaks ei tulene feta kvaliteediomadused valdavalt või eranditult teatavast geograafilisest piirkonnast; Kreeka valitsuse registreerimistaotlus ega teaduskomitee seisukohad ei toeta vaidlustatud määruse kolmekümne kuuendas põhjenduses sisalduvaid kinnitusi. Lõpuks ei ühti tootmise ja valmistamise geograafilised piirkonnad omavahel, nagu nähtub nii Kreeka õigusnormidest kui ka asjaolust, et ühendus annab abi feta tootmiseks Egeuse mere saartel.

43 Taani valitsus väidab, et nimetus „feta" ei täida vajalikke tingimusi selleks, et seda saaks registreerida traditsioonilise muu kui geograafilise nimetusena vastavalt alusmääruse artikli 2 lõikele 3. Selles suhtes leiab nimetatud valitsus, et esiteks taotluse esitanud riigi ja teiseks komisjoni kohustus on tõendada, et päritolunimetuse traditsioonilise muu kui geograafilise nimetusena registreerimise tingimused on täidetud. Valitsuse arvates hõlmab antud registreerimise jaoks osutatud geograafiline piirkond, s.o Mandri-Kreeka ja Lesbose noom, peaaegu tervet Kreekat ja esitatud ei ole mitte ühtki objektiivset põhjust, mis selgitaks, mille poolest välja jäetud piirkonnad neist erinevad. Taani valitsus täpsustab, et fetajuustu ja taotluses osutatud geograafilise piirkonna vahel ei ole nõutavat ainulaadset seost juba üksnes seetõttu, et feta pärineb tervelt Balkani poolsaarelt, mitte ainult Kreekast. Osutatud geograafilises piirkonnas esineb palju klimaatilisi ja morfoloogilisi erinevusi ning on olemas mitmesuguseid erineva maitsega Kreeka fetasid. Feta rahvusvahelist mainet ei saa selgelt ja otseselt omistada osutatud geograafilisele piirkonnale, vaid see tuleneb suurelt jaolt teiste riikide, sh Taani Kuningriigi märkimisväärsest tootmisest ja ekspordist 20. sajandi teisel poolel.

44 Prantsuse valitsus, kes astus menetlusse Taani ja Saksamaa valitsuse toetuseks, märgib, et sõna „feta", mis tähendab itaalia keeles „viilu", ei ole geograafiline nimetus. Järelikult on alusmääruse artikli 2 lõike 3 sätted kohaldatavad. Kuna need viitavad sama määruse artikli 2 lõike 2 punkti a teisele taandele, siis tuleneb sellest, et nimetuse „feta" võib kaitstud päritolunimetusena registreerida üksnes juhul, kui selle toote kvaliteediomadused tulenevad valdavalt või eranditult teatavast geograafilisest piirkonnast koos selle looduslike ja inimfaktoritega ning kui selle tootmine, töötlemine ja valmistamine toimub määratletud geograafilises piirkonnas. Seega esiteks hõlmab feta tootmise geograafiline piirkond Kreekas vastupidi nimetatud määruse artikli 2 lõike 2 sätetele peaaegu tervet Kreeka Vabariigi territooriumi ning teiseks toodetakse fetat väljaspool Kreeka territooriumi, näiteks Prantsusmaal, sarnastel tingimustel kui Kreeka territooriumil. Tänu ühenduse toetuste panusele on Prantsuse juustutootjatel õnnestunud käsitöömeetodeid tööstusele kohandada ning nad toodavad käesoleval ajal 10 000–12 000 tonni fetajuustu aastas. Need kaks tõdemust takistavad nimetuse „feta" kaitstud päritolunimetusena registreerimist Kreeka Vabariigi kasuks.

45 Ühendkuningriigi valitsus astus menetlusse samuti Saksamaa ja Taani valitsuse toetuseks, kuid ei esitanud märkusi.

46 Käesolevas vaidluses on selge, et sõna „feta" on tuletatud itaaliakeelsest sõnast „fetta", mis tähendab „viilu", ja kreeka keelde võeti see üle 17. sajandil. Samuti on selge, et „feta" ei ole piirkonna, koha ega riigi nimetus alusmääruse artikli 2 lõike 2 punkti a tähenduses. Järelikult ei saa seda sõna nimetatud sätte alusel päritolunimetusena registreerida. Äärmisel juhul võib selle registreerida vastavalt alusmääruse

artikli 2 lõikele 3, mis laiendab päritolunimetuse määratlust teatavatele traditsioonilistele muudele kui geograafilistele nimetustele.

47 Sellel alusel registreeriti sõna „feta" vaidlustatud määrusega päritolunimetusena. Vaidlustatud määruse kolmekümne viies põhjendus sätestab, et „[n]imetus „feta" on traditsiooniline muu kui geograafiline nimetus [alus]määruse [...] artikli 2 lõikes 3 määratletud tähenduses".

48 Selleks et traditsioonilist muud kui geograafilist nimetust saaks viimati mainitud sätte alusel kaitsta, peab see nimetus tähistama just „teatavast piirkonnast või konkreetsest kohast pärit" toodet või toiduainet.

49 Lisaks nõuab alusmääruse artikli 2 lõige 3 sama määruse artikli 2 lõike 2 punkti a teisele taandele viidates, et põllumajandustoote või toiduaine kvaliteediomadused tuleneksid valdavalt või eranditult teatavast geograafilisest piirkonnast koos selle looduslike ja inimfaktoritega ning et selle tootmine, töötlemine ja valmistamine toimuks määratletud geograafilises piirkonnas.

50 Nende kahe sätte koos vaatlemisest nähtub, et nimetatud artikli 2 lõikes 3 viidatud kohta või piirkonda tuleb määratleda geograafilise piirkonnana, mis hõlmab selle spetsiifilisi looduslikke ja inimfaktoreid ning mis võib põllumajandustootele või toiduainele anda selle erilised omadused. Asjaomases päritolupiirkonnas peavad seega esinema homogeensed looduslikud faktorid, mis eristavad seda piirkonda naaberpiirkondadest (vt selle kohta 20. veebruari 1975. aasta otsus kohtuasjas 12/74: komisjon *v.* Saksamaa, EKL 1975, lk 181, punkt 8).

51 Neid erinevaid kriteeriume silmas pidades tuleb uurida, kas päritolupiirkonna määratlus vaidlustatud määruses on kooskõlas alusmääruse artikli 2 lõike 3 nõuetega.

52 Kuna komisjon tugines selles osas asjakohastele Kreeka õigusnormidele, tuleb meenutada, et Kreeka 11. jaanuari 1994. aasta ministri määruse nr 313025, millega tunnustatakse fetajuustu kaitstud päritolunimetust (KPN), artikkel 1 näeb ette:

„1. Nimetus „feta" on tunnustatud kaitstud päritolunimetusena (KPN) soolvees säilitatava toorjuustu jaoks, mida valmistatakse traditsiooniliselt Kreekas, täpsemalt (*syngekrimena*) käesoleva artikli lõikes 2 nimetatud piirkondades lambapiimast või lamba- ja kitsepiima segust.

2. „Feta" valmistamiseks kasutatav piim peab pärinema üksnes Makedoonia, Traakia, Ípeirose, Thessalia, Kesk-Kreeka, Peloponnesose piirkondadest ja Lesbose noomist (*Nomos*)."

53 Niimoodi feta tootmiseks määratletud geograafiline piirkond hõlmab üksnes Mandri-Kreekat ning Lesbose noomi. Sellest geograafilisest piirkonnast on välja jäetud Kreeta saar ja teatavad Kreeka saarestikud, s.o Sporaadid, Küklaadid, Dodekaneesid ja Joonia saared.

54 Sellest geograafilisest piirkonnast välja jäetud alasid ei saa pidada ebaolulisteks. Siseriiklike õigusnormidega nimetuse „feta" all juustu tootmiseks määratletud

piirkond ei hõlma seega tervet Kreeka Vabariigi territooriumi. Seetõttu ei ole vaja uurida, kas alusmääruse artikli 2 lõige 3 võimaldab olukorda, kus nimetusega seotud geograafiline piirkond hõlmab tervet riigi territooriumi.

55 Sellegipoolest tuleb uurida, kas niimoodi määratletud piirkond on kunstlik.

56 Selles suhtes täpsustab ministri määruse nr 313025 artikli 2 lõike 1 punkt e, et „feta valmistamiseks kasutatav piim peab pärinema traditsioonilisel viisil kasvatatavatelt lammastelt ja kitsedelt, kes on feta valmistamise piirkonna tõugu ja kelle sööt peab põhinema nimetatud piirkonna taimedel".

57 Euroopa Kohtule esitatud andmetest, eriti tootekirjeldusest, mille Kreeka valitsus saatis komisjonile 21. jaanuaril 1994, eesmärgiga registreerida nimetus „feta" päritolunimetusena, nähtub, et nimetatud sättega koostoimes sama ministri määruse artikliga 1 määratletakse mainitud geograafiline piirkond just lähtuvalt geomorfoloogilistest omadustest, s.o peamiselt mägine või poolmägine maastik, ilmastikuoludest, s.o pehmed talved, soojad suved ja päikesepaiste pikk kestus, ning taimestiku omadustest, s.o Balkani poolsaare keskmise mäe tüüpilised taimed.

58 Need asjaolud näitavad piisavalt, et nimetatud piirkonnas esinevad homogeensed looduslikud faktorid, mis eristavad seda piirkonda naaberpiirkondadest. Toimikust nähtub, et määratletud piirkonnast välja jäetud Kreeka aladel ei esine samasuguseid looduslikke faktoreid nagu selles piirkonnas. Seega ilmneb, et määratletud piirkond ei ole käesolevas asjas kunstlik.

59 Egeuse mere saartele antavat feta tootmise abi käsitlevate ühenduse õigusnormide osas on õige, et nõukogu 19. juuli 1993. aasta määruse (EMÜ) nr 2019/93 väiksemate Egeuse mere saarte heaks teatavate põllumajandussaaduste suhtes kohaldatavate erimeetmete kohta (EÜT L 184, lk 1; ELT eriväljaanne 03/14, lk 338) artikli 6 lõige 2 nägi enne selle nõukogu 18. veebruari 2002. aasta määruse (EÜ) nr 442/2002 (EÜT L 68, lk 4; ELT eriväljaanne 03/35, lk 260) artikli 1 lõikega 4 muutmist ette abi „järgmiste kohapeal toodetud juustude eraladustamiseks: feta, vähemalt kaks kuud vana [...]".

60 Nimetatud säte näitab, et fetat toodetakse ka Egeuse mere väikesaartel.

61 Pealegi kinnitas komisjon oma märkustes Euroopa Kohtule, et feta pärineb tõepoolest Egeuse mere teatavate väikesaarte kohalikust toodangust.

62 Samas ta siiski täpsustas, et need saared kuuluvad haldusterritoriaalselt Lesbose noomi.

63 Nimetatud noom kuulub geograafilisse piirkonda, mis on kindlaks määratud siseriiklike õigusnormidega, mis määratlevad feta tootmise piirkonna.

64 Järelikult on määruse nr 2019/93 artikli 6 lõige 2 kooskõlas feta valmistamise geograafilise piirkonna määratlusega, mis on sätestatud siseriiklikes õigusnormides

ja mis sisaldub selle nimetuse registreerimise taotluses, ning Saksamaa valitsuse esitatud vastupidine argument osutub põhjendamatuks.

65 Hagejad väidavad, et feta kvaliteediomadused ei tulene valdavalt või eranditult määratletud geograafilisest piirkonnast, nagu seda nõuab alusmääruse artikli 2 lõike 2 punkti a teine taane.

66 Sellegipoolest nimetab vaidlustatud määruse kolmekümne kuues põhjendus rea faktoreid, mis näitavad, et feta omadused tulenevad valdavalt määratletud geograafilisest piirkonnast. Vastupidi Saksamaa valitsuse väidetule toetab seda Kreeka valitsuse esitatud tootekirjeldus, milles loetletakse üksikasjalikult looduslikud ja inimfaktorid, mis annavad fetale erilised omadused.

67 Nimetatud faktorite hulgas on päikesepaiste kestus, temperatuuride erinevused, rändkarjatamise toimumine, ulatuslik karjatamine ning taimestik.

68 Hagejad ei ole tõendanud, et komisjoni hinnang sellele küsimusele on põhjendamatu.

69 Seega tuleb alusmääruse artikli 2 lõike 3 rikkumisest tulenev väide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Kolmas väide

70 Saksamaa valitsus väidab, et vaidlustatud määrus rikub alusmääruse artikli 3 lõiget 1. „Feta" on üldnimetus nimetatud artikli 3 lõike 1 tähenduses. Komisjon ei võtnud nõuetekohaselt arvesse kõiki faktoreid, täpsemalt feta valmistamist teistes liikmesriikides peale Kreeka, feta tarbimist väljaspool Kreekat, tarbijate taju, siseriiklikke ja ühenduse õigusnorme ning komisjoni varasemaid hinnanguid. Nimetuse „feta" kaitset ei saa rajada tarbijate segadusse ajamise ohule, mida mainitakse vaidlustatud määruse kahekümnendas põhjenduses, kuna toote eksitaval esitamisel ei ole mingit seost küsimusega, kas nimetus on üldnimetus või kujutab endast päritolunimetust.

71 Lisaks ei ole sama valitsuse arvates tõdemus, et nimetus „feta" ei ole muutunud üldnimetuseks, piisavalt põhjendatud EÜ artikli 253 tähenduses, kuna viide komitee nõuandvale arvamusele on põhjendamiseks sobimatu.

72 Taani valitsuse meelest võttis komisjon vaidlustatud määruse vastu alusmääruse artikli 3 lõiget 1 ja artikli 17 lõiget 2 rikkudes, kuivõrd sõna „feta" on üldnimetus. Valitsuse meelest juhul, kui nimetus on algusest peale üldnimetus või on muutunud selleks aja jooksul, jääb see alati ja pöördumatult üldnimetuseks. Esiteks taotluse esitanud riigi ja teiseks komisjoni kohustus on tõendada, et muu kui geograafiline nimetus ei ole üldnimetus.

73 Taani valitsus rõhutab veelkord, et feta kui nimetus ega kui toode ei pärine tüüpiliselt Kreekast. Tarbimise ja tootmise traditsiooniline ala ulatub mitme Balkani poolsaare maani. Kreeka Vabariik on ise importinud, tootnud, tarbinud ja eksportinud nimetuse „feta" all juustu, mille hulka arvatakse lehmapiimast valmistatud feta. On tõenäoline, et Kreeka tarbijad peavad pärast paljude aastate

pikkust perioodi seda nimetust üldnimetuseks. Samuti peab teiste liikmesriikide või kolmandate riikide, kus fetat tarbitakse ja toodetakse suurtes kogustes, tarbija fetat üldnimetuseks. Väljaspool oma päritolupiirkonda toodetakse ja turustatakse fetat seaduslikult mitmes liikmesriigis ja kolmandates riikides.

74 Taani valitsuse meelest ei ole feta tootmine ja turustamine Taanis mingil moel vastuolus lojaalsete ja traditsiooniliste tavadega ega loo ka tarbijate segadusse ajamise tegelikku ohtu, seda ainuüksi põhjusel, et Taani õigusnormidega kehtestati juba alates 1963. aastast nimetus „Taani feta". Asjaolu, et feta on üldnimetus, tuleneb ühenduse seadusandja, kelle hulka kuulub komisjon, sätete ja toimingute kogumist.

Nimetuse üldine laad

75 On kohane meenutada, et alusmääruse artikli 3 lõike 1 kolmas lõik sätestab:

„Otsustamaks, kas nimetus on või ei ole muutunud üldnimetuseks, võetakse arvesse kõiki tegureid, eelkõige:

— olukorda liikmesriigis, kust nimetus pärineb, ning tarbimispiirkondades,

— olukorda teistes liikmesriikides,

— asjakohaseid riigi või ühenduse õigusakte."

76 Mis puudutab Taani valitsuse esitatud argumenti, mille kohaselt sõna „feta" tähistab Balkani poolsaarelt pärinevat juustuliiki, siis on selge, et soolvees säilitatavaid toorjuuste on juba kaua toodetud mitte ainult Kreekas, vaid erinevates Balkani poolsaare ja Vahemere ranniku kaguosa maades. Sellegipoolest, nagu ilmneb teaduskomitee arvamuse punkti B alapunktis a, on nimetatud juustud nendes maades tuntud muude nimetuste kui „feta" all.

77 Mis puudutab tootmise olukorda Kreeka Vabariigis endas, siis kinnitab Taani valitsus, ilma et talle vastu vaieldaks, et kuni 1988. aastani imporditi lehmapiimast muude kui Kreeka traditsiooniliste meetodite kohaselt valmistatud juustu Kreekasse nimetuse „feta" all ning et kuni 1987. aastani valmistati fetajuustu selle liikmesriigi territooriumil ebatraditsiooniliste meetodite kohaselt ja eelkõige lehmapiimast.

78 Tuleb tunnistada, et kui selline tegevus oleks jätkunud, siis oleks see võinud nimetuse „feta" üldnimetuseks muuta. Sellegipoolest tuleb arvestada, et 5. detsembri 1988. aasta ministri määrusega nr 2109/88, millega kiideti heaks toiduseadustiku artikli 83 „Juustutooted" muutmine, kehtestati traditsioonilisel taval põhineva tootmispiirkonna geograafiline määratlus. 1994. aastal kodifitseeris ministri määrus nr 313025 kõik fetajuustu valdkonnas kohaldatavad eeskirjad. Kõik need õigusnormid lõid uue olukorra, milles sellist tegevust enam toimuda ei saa.

79 Tootmise olukorra kohta teistes liikmesriikides on kohane meenutada, et Euroopa Kohus leidis eespool viidatud otsuse Taani jt v. komisjon punktis 99, et asjaolu, et toodet turustati seaduslikult teatava nimetuse all mõnedes liikmesriikides, võib endast kujutada tegurit, mida tuleb arvesse võtta juhul, kui hinnatakse, kas see nimetus on muutunud üldnimetuseks alusmääruse artikli 3 lõike 1 tähenduses.

80 Komisjon möönab muu hulgas, et feta valmistamine toimub ka mõnedes teistes liikmesriikides peale Kreeka Vabariigi, s.o Taani Kuningriigis, Saksamaa Liitvabariigis ja Prantsuse Vabariigis. Vaidlustatud määruse kolmeteistkümnenda kuni seitsmeteistkümnenda põhjenduse kohaselt toodab Kreeka Vabariik ligikaudu 115 000 tonni aastas. Taanis toodeti 1998. aastal peaaegu 27 640 tonni. Aastatel 1988–1998 kõikus Prantsuse toodang 7960 ja 19 964 tonni vahel. Saksamaa toodang on alates 1985. aastast kõikunud 19 757 ja 39 201 tonni vahel.

81 Samadest põhjendustest nähtub, et feta tootmine algas Saksamaal 1972. aastal, Prantsusmaal 1931. aastal ja Taanis 1930. aastatel.

82 Lisaks on selge, et niimoodi toodetud juustu võis isegi Kreekas täiesti seaduslikult turustada vähemalt kuni 1988. aastani.

83 Isegi kui nende toodangute maht oli suhteliselt suur ja tootmise kestus märkimisväärne, tuleb rõhutada, nagu seda teeb teaduskomitee oma arvamuse järelduste esimeses taandes, et feta tootmine on jätkuvalt koondunud Kreekasse.

84 Pealegi on asjaolu, et toodet on seaduslikult toodetud teistes liikmesriikides peale Kreeka Vabariigi, ainult üks teguritest, mida tuleb vastavalt alusmääruse artikli 3 lõikele 1 arvesse võtta.

85 Mis puudutab feta tarbimist — vastandatuna tootmisele — erinevates liikmesriikides, siis tuleb märkida, et vaidlustatud määruse üheksateistkümnendast põhjendusest nähtub, et feta aastane tarbimine inimese kohta Kreekas moodustab üle 85% ühenduse tarbimisest. Nagu mainib teaduskomitee, on feta tarbimine seega koondunud sellesse liikmesriiki.

86 Euroopa Kohtule esitatud andmed näitavad, et enamik tarbijatest Kreekas arvavad, et nimetusel „feta" on geograafiline, mitte üldine tähendus. Seevastu näib, et Taanis toetab enamik tarbijatest selle nimetuse üldist tähendust. Euroopa Kohtu valduses ei ole kindlaid andmeid teiste liikmesriikide kohta.

87 Euroopa Kohtus esitatud teave näitab ka, et teistes liikmesriikides peale Kreeka turustatakse fetat seaduslikult selliste etikettidega varustatult, mis viitavad Kreeka kultuuritraditsioonidele ja tsivilisatsioonile. Sellest võib õiguspäraselt järeldada, et nendes liikmesriikides tajuvad tarbijad fetat Kreeka Vabariigiga seostatava juustuna, isegi kui see on tegelikult mõnes teises liikmesriigis toodetud.

88 Erinevad asjaolud, mis puudutavad feta tarbimist liikmesriikides, tunduvad näitavat, et nimetus „feta" ei ole üldnimetus.

89 Mis puudutab Saksamaa valitsuse argumenti, mis viitab vaidlustatud määruse kahekümnenda põhjenduse teisele lausele, siis käesoleva kohtuotsuse punktist 87 tuleneb, et teiste liikmesriikide peale Kreeka Vabariigi tarbijate osas ei ole ekslik

kinnitada, et „[s]eost nimetuse „feta" ja Kreeka vahel rõhutatakse [...] tahtlikult ning seda kasutatakse osana müügistrateegiast, mille puhul kasutatakse ära originaaltoote mainet, ja see võib tarbijad segadusse ajada".

90 Seega ei ole Saksamaa valitsuse poolt esitatud vastupidine argument põhjendatud.

91 Siseriiklike õigusnormide osas tuleb arvestada, et vaidlustatud määruse kaheksateistkümnenda ja kolmekümne esimese põhjenduse kohaselt on Taani Kuningriik ja Kreeka Vabariik tolleaegsete liikmesriikide hulgas ainsad, kellel olid fetat käsitlevad spetsiifilised õigusnormid.

92 Taani õigusnormid omakorda ei maini mitte „fetat" vaid „Taani fetat", mis tähendab, et nimetus „feta" ilma täiendita on Taanis säilitanud Kreekaga seotud tähenduse.

93 Pealegi, nagu leidis Euroopa Kohus eespool viidatud otsuse Taani jt *v.* komisjon punktis 27, kaitsti nimetust „feta" Austria Vabariigi ja Kreeka Kuningriigi vahelise kahepoolse kokkuleppega, mis sõlmiti 20. juunil 1972 nende kahe riigi vahel 5. juunil 1970 sõlmitud kokkuleppe alusel ning mis käsitleb põllumajandus-, käsitöö- ja tööstustoodete päritolutähiste, päritolunimetuste ja nimetuste kaitset (*BGBl.* 378/1972 ja 379/1972). Sellest ajast alates võib seda nimetust Austria territooriumil kasutada üksnes Kreeka toodete puhul.

94 Järelikult viitavad asjakohased siseriiklikud õigusnormid kogumis sellele, et nimetus „feta" ei ole üldnimetus.

95 Mis puudutab ühenduse õigusnorme, siis ühise tollitariifistiku nomenklatuuris ja eksporditoetusi käsitlevates ühenduse õigusnormides kasutatakse nimetust „feta" tõepoolest ilma igasuguse täpsustuseta päritoluriigi kohta.

96 Samas on viimati mainitud õigusnormid ja tollinomenklatuur kohaldatavad siiski tollivaldkonnas ning nende eesmärk ei ole reguleerida tööstusomandi õigusi. Nende sätted ei ole seega käesolevas kontekstis määravad.

97 Mis puudutab komisjoni varasemaid hinnanguid, siis on õige, et nimetatud institutsioon vastas 21. juunil 1985 Euroopa Parlamendi saadiku kirjalikule küsimusele nr 13/85 järgmises sõnastuses: „[...] feta on juustuliik, mitte päritolunimetus." (EÜT C 248, 30.9.1985, lk 13).

98 Selles suhtes tuleb siiski märkida, et sel ajal ei kaitstud päritolunimetusi ja geograafilisi tähiseid veel ühenduse tasandil, kuivõrd niisugune kaitse kehtestati esmakordselt alusmäärusega. Selle vastuse andmise ajal kaitsesid nimetust „feta" Kreekas üksnes traditsioonilised tavad.

99 Eeltoodust nähtub, et mitmed asjakohased ja olulised tegurid näitavad, et see sõna ei ole muutnud üldnimetuseks.

100 Nendest asjaoludest lähtuvalt tuleb leida, et komisjon võis vaidlustatud määruses õiguspäraselt otsustada, et sõna „feta" ei ole muutunud üldnimetuseks alusmääruse artikli 3 tähenduses.

Põhjendus

101 Lõpuks, mis puudutab argumenti, mille kohaselt on vaidlustatud määrus seisukoha osas, et nimetus „feta" ei ole üldnimetus, ebapiisavalt põhjendatud, siis tuleb uurida esiteks teaduskomitee arvamuse ulatust ja teiseks esitatud põhjenduste üksikasjalikkuse astet.

102 Nimetatud määruse üheteistkümnendas kuni kahekümne esimeses nagu ka kolmekümne kolmandas põhjenduses analüüsib komisjon ise sõna „feta" üldise laadi küsimust. Alles kahekümne teisest kuni kolmekümne teise põhjenduseni annab komisjon ülevaate teaduskomitee arvamusest. Seega oleks ebaõige nõustuda, et nimetatud määruses sisalduvad põhjendused, mis puudutavad sõna „feta" üldise laadi küsimust, seisnevad üksnes selle arvamuse kordamises.

103 Otsusest 93/53 nähtub, et komisjon asutas teaduskomitee ning et komisjon määrab komitee liikmed. Komitee koguneb nimetatud institutsiooni esindaja kutsel ja selle arutelud käsitlevad teemasid, mille kohta komisjon on arvamust küsinud.

104 Nende sätete kohaselt oli komisjonil õigus vastavalt oma hinnangule esitada päritolunimetuste teemal küsimusi ekspertidele, kes on sellesse komiteesse määratud, et aidata tal probleemi selgust tuua, nagu ta seda ka antud juhul tegi. Samuti oli komisjoni otsustada, millises ulatuses ta komitee esitatud arvamust järgida kavatseb.

105 Vaidlustatud määruse kolmekümne kolmandast põhjendusest tuleneb, et antud juhul nõustus komisjon komitee võetud seisukohaga. Selline käitumisviis on kooskõlas nii otsuse 93/53 kui ka EÜ artikli 253 sätetega.

106 Mis puudutab vaidlustatud määruses sõna „feta" üldise laadi küsimuse kohta esitatud põhjenduste üksikasjalikkuse astet, siis väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peavad EÜ artiklis 253 nõutavad põhjendused lähtuma asjaomase õigusakti laadist ning nendest peab selgelt ja üheselt mõistetavalt nähtuma õigusakti vastu võtnud institutsiooni arutluskäik, mis võimaldab huvitatud isikutel võetud meetme põhjuseid mõista ja pädeval kohtul kontrolli teostada (vt 7. veebruari 2002. aasta otsus kohtuasjas C-328/00: Weber, EKL 2002, lk I-1461, punkt 42 ja selles viidatud kohtupraktika). Sellise akti vastuvõtja ei ole siiski kohustatud võtma seisukohta selgelt teisejärguliste asjaolude suhtes ega ennetama võimalikke vastuväiteid (vt selle kohta 2. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas C-367/95 P: komisjon *v.* Sytraval ja Brink's France, EKL 1998, lk I-1719, punkt 64).

107 Komisjon esitas vaidlustatud määruse üheteistkümnendas kuni kolmekümne kolmandas põhjenduses selgelt põhilised asjaolud, mis viisid ta järelduseni, et nimetus „feta" ei ole üldnimetus alusmääruse artikli 3 tähenduses. Nimetatud esitus kujutab endast piisavat põhjendust EÜ artikli 253 mõttes.

108 Sellest tulenevalt on alusetu argument, mille kohaselt on vaidlustatud määrus seisukoha osas, et nimetus „feta" ei ole üldnimetus, ebapiisavalt põhjendatud.

109 Järelikult tuleb alusmääruse artikli 3 lõike 1 ja EÜ artikli 253 rikkumisest tulenev väide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

110 Arvestades kõiki eeltoodud kaalutlusi, tuleb käesolev hagi jätta rahuldamata.

Kohtukulud

111 Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ning Saksamaa Liitvabariik ja Taani Kuningriik on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud neilt välja mõista. Menetlusse astujad Kreeka Vabariik, Prantsuse Vabariik ja Ühendkuningriik kannavad kodukorra artikli 69 lõike 4 alusel ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

1. **Jätta hagid rahuldamata.**

2. **Mõista asja C-465/02 kohtukulud välja Saksamaa Liitvabariigilt ja asja C-466/02 kohtukulud Taani Kuningriigilt.**

3. **Jätta Kreeka Vabariigi, Prantsuse Vabariigi ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi kohtukulud nende endi kanda.**

Allkirjad